

Проф. П. Жуковичъ — Архієпископъ Мелетій Смотрицькій въ Вильнѣ въ первые мѣсяцы послѣ своей хиротоніи (Христіанское чтеніе 1906, цвѣтень, май і червень).

Після звісного привернення патріархом Теофаном висшої православної єрархії в 1620 р. Вильна в перших часах стала головною ареною нападів на православіє з боку уніятських церковних властей і польського правительства. Тут, у Вильні, в монастирі св. Духа оселив ся один з поставлених патріархом Теофаном єпископів, Мелетій Смотрицькій, що був перед тим і опісля головою братства св. Духа. На нього і виленських братчиків і були звернені всі ті напади. Тоді розширено слухи, що патріарх Теофан самозванець, шпiон турецького правительства, що поставлені ним єпископи незаконно присвоюють собі єрархічні уряди, що вони зрадники вітчизни і т. д. Сим слухам, очевидно, вірили і противники православія, і виленських братчиків, що стояли в обороні Смотрицького, польські власти вважали зрадниками вітчизни, арештували їх, саджали в тюрму, судили і т. д. Обі ж сторони — православні і уніяти, вели літературну полеміку, а крім того подавали жалобу в різні суди, головно в Литовський трибунал, то в його велике то в мале коло, при чім сї дві інстанції видавали як найбільш суперечні осуди з приводу спорів між уніятами і православними. Автор названої статі подає докладно хід тодішніх подій, що наступили зараз після посвячення православних єрархів, і представляє хід судових та літературних спорів, опираючи ся на документах архіва західно-руських уніятських митрополитів, що тепер в синодальнім архіві, при чім покликаєть ся часто на І т. виданого „Описанія документовъ“ того архіва. Ю. С.

✕ Проф. П. Жуковичъ — Запорожскіє гетманы Бородавка и Сагайдачный въ своихъ послѣднихъ церковныхъ и политическихъ дѣлахъ (ibid., серпень і вересень).

Ся статя дає веначе продовженє висше названої статі про Мелетія Смотрицького. Внутрішня боротьба православних і уніятів, що вибухла зараз після привернення православної висшої єрархії, в 1621 р. наслідком тогочасних політичних подій, на якийсь час замовкла. Польська держава стала готовити ся до боротьби з Турками, що весною 1621 р. рушили на Польшу і стрінули ся з польським і запорожським військом коло Хотина. Автор власне описує як внутрішні так і вишні події того часу, особливо приготования Поляків до війни, розказує про те, як вони закликали запорожських козаків брати участь у війні, про наради козаків з представниками церковної православної єрархії, про висланне козацького посольства під проводом Петра Сагайдачного до короля в релігійно-церковних справах, а саме в справі затвердження поставлених патріархом